

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ
ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ПОЛТАВСЬКИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ
ОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПОЛЬЩА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПОЛІТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
(ГРУЗІЯ)
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В.ДОКУЧАЄВА,
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І АДМІНІСТРУВАННЯ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА
ім. О.М.БЕКЕТОВА, КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»,
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

**Матеріали
ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)**

(8 грудня 2020 р.)

Полтава 2020

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ
ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ПОЛТАВСЬКИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ
ОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПОЛЬЩА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПОЛІТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
(ГРУЗІЯ)
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В.ДОКУЧАЄВА,
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І АДМІНІСТРУВАННЯ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА
ім. О.М.БЕКЕТОВА, КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»,
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

**Матеріали
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)**

(8 грудня 2020 р.)

Полтава 2020

УДК 35.07/08 (1-21) (477)
М65

Редакційна колегія:

Лозинська Т.М. – завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії, д.держ.упр., професор (*відповідальний редактор*);

Дорофєєв О.В. – професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії, д.е.н., доцент (*заступник відповідального редактора*).

М65 *Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю), м. Полтава, 08 грудня 2020 року / за заг. ред. Т.М. Лозинської, О.В. Дорофєєва. Полтава : ПДАА, 2020. 204 с.

У матеріалах конференції висвітлені результати наукових досліджень з актуальних проблем місцевого самоврядування і пошуку шляхів їх розв'язання за тематичними напрямками: «Розвиток нормативно-правової бази місцевого самоврядування», «Управління розвитком територіальних громад: проблеми та перспективи», «Соціальна основа місцевого самоврядування», «Місцеве самоврядування та бізнес-середовище», «Формування місцевих бюджетів», «Політичні аспекти функціонування самоврядної влади».

Для наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів, теоретиків і практиків публічного управління та адміністрування, представників органів влади, громадських діячів України, а також усіх, хто досліджує питання трансформації управління місцевим розвитком в умовах децентралізації влади.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Полтавська державна аграрна академія, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РОЗВИТОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Аранчій В.І., Горб О.О.

Загальна характеристика системи місцевого самоврядування Польщі 8

Дурман О.Л., Полосьмак К.О.

Нормативно-правовий аспект етичної поведінки посадових осіб
місцевого самоврядування 11

Сьомич М.І.

Проблемні питання діяльності органів місцевого самоврядування, заходи
щодо їх усунення та механізми реалізації 15

СЕКЦІЯ 2. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Аранчій Г.А.

Державна підтримка співробітництва територіальних громад 21

Безхлібна А.П.

Європейський досвід управління приморськими регіонами з метою
підвищення їх конкурентоспроможності 24

Бобровська О.Ю.

Корпоратизм як дієвий чинник розвитку територіальних громад у
сучасних умовах 28

Галич О.А., Демидкін О.С.

Механізм впровадження та використання програмного забезпечення в
органах виконавчої влади 32

Грицишен Д.О., Лисак С.П.

Економічна злочинність як загроза національній безпеці 35

Дурман М.О., Козловська А.С.

Стратегія регуляторної політики як один з інструментів реалізації
стратегії розвитку 38

Kalinichenko A., Młynarczyk N.

Prosumpcja energetyczna jako element rozwoju lokalnego 41

Компанець О.І.

Управління персоналом на державній службі 45

Кураташвили А.А.

Революционно новые теоретические основы государственного
управления в интересах народа 48

Кураташвили А.А.

Местное самоуправление – как регулируемое дерегулирование
экономики и общественной жизни в системе государственного
управления 52

Лозинська Т.М.

Адміністративно-територіальна реформа та зміни в системі місцевого
самоврядування 56

СЕКЦІЯ 2

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ганна Андріївна Аранчій,
*аспірант кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавської державної аграрної академії,
м. Полтава, Україна*

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Співробітництво територіальних громад (ТГ) сприяє підвищенню економічної ефективності використання місцевих бюджетів та надає імпульс місцевому розвитку за рахунок консолідації ресурсів та зусиль. Законом України «Про співробітництво територіальних громад» співробітництво ТГ визначено як «відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на договірних засадах у визначених цим Законом формах з метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень» [1]. Основними формами співробітництва ТГ за законом є такі:

- делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів;
- реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів (найбільш популярна);
- спільне фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності – інфраструктурних об'єктів;
- утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій - спільних інфраструктурних об'єктів;
- утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень [там само].

Полтавська обласна державна адміністрація, керуючись зазначеним законом, а також наказом Мінрегіонбуду «Про затвердження примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад» [2], рекомендує ТГ найбільш прийнятну і зручну форму співробітництва – утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій - спільних інфраструктурних об'єктів [3]. Проте, як показала практика, основною формою співробітництва ТГ як у Полтавській області, так і в Україні в цілому, протягом 2014-2020 рр. була реалізація спільних проектів, що передбачало координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на

визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів. Громади Полтавської області одні з перших в Україні взялися за реалізацію спільних проєктів і в цей період їм особливо необхідною була підтримка держави, як фінансова, так і технічна. Більше того, парламент, запровадивши правові підвалини для економічної взаємодії громад, тим самим визнавав важливість співробітництва громад, а, отже, мав би розробити заходи для його стимулювання. Слід зазначити, що наміри держави щодо стимулювання співробітництва територіальних громад задекларовані в Законі України «Про співробітництво територіальних громад». До заходів державної підтримки співробітництва громад, передбачених законодавством, віднесено:

- надання субвенцій місцевим бюджетам суб'єктів співробітництва у пріоритетних сферах державної політики;
- передача об'єктів державної власності у комунальну власність суб'єктів співробітництва;
- методична, організаційна та інша підтримка діяльності суб'єктів співробітництва [1].

Водночас, держава стимулює співробітництво ТГ у випадках, коли:

- посилюється спроможність суб'єктів співробітництва до забезпечення реалізації визначених законом повноважень;
- до співробітництва залучені додаткові ресурси, у тому числі фінансові;
- співробітництво здійснюється більш як трьома суб'єктами співробітництва;
- забезпечується широка участь громадськості у здійсненні співробітництва [там само].

Порядок стимулювання співробітництва територіальних громад мав бути розроблений Кабінетом Міністрів України, проте до цього часу документ, який унормовує державну підтримку партнерства ТГ, так і не прийнято. Профільне міністерство (Міністерство розвитку громад та територій України) здійснює спроби організувати підтримку співробітництва громад шляхом надання методичної і технічної допомоги та за рахунок координації взаємодії суб'єктів співробітництва й міжнародних організацій-донорів. Міністерство прагне, поки що без особливих успіхів, скоординувати свою діяльність з Агенцією регіонального розвитку та громадами. Перший заступник міністра розвитку громад та територій України вважає, що ініціатива з реалізації проєктів, спрямованих на регіональний розвиток, має йти від Агенції регіонального розвитку і саме вони мають стати зв'язуючою ланкою між громадами та центральними органами виконавчої влади [4]. Однак, у даний час найбільш дієву підтримку ТГ отримують в рамках програм міжнародної технічної допомоги («DOBRE», «USAID», «GIZ», «U-LEAD з Європою» тощо). Міжнародне партнерство забезпечує суб'єктам співробітництва надання освітніх послуг через тренінги, обговорення проблем в межах круглих столів, конференції, а також експертну підтримку. Це важливий напрямок діяльності, оскільки зарубіжні експерти готують фахівців, які згодом самі будуть здатні проводити навчання в ТГ. Міжнародні донорські програми також можуть здійснювати підтримку співробітництва ТГ шляхом допомоги в розробленні планів та проєктів і навіть

участі у співфінансуванні реалізації таких проектів. Так, наприклад, у Новосанжарському районі Полтавської області за фінансової підтримки швейцарсько-українського Проекту «Підтримка децентралізації в Україні» (DESPRO) в межах співробітництва ТГ реалізується пілотний проект із вдосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами. Проект має бути реалізовано в рамках *Стратегії поводження з твердими побутовими відходами у Полтавському субрегіоні* [5], розробленої за участі проекту GIZ «Реформа управління на сході України». Реалізація Стратегії підтримується також українсько-канадським проектом «Партнерство для розвитку міст» (ПРОМІС). Полтавська обласна державна адміністрація разом із зарубіжними партнерами сприяє розвитку співробітництва ТГ, надаючи роз'яснення та консультативну допомогу громадам області щодо укладення відповідних договорів.

Тобто, на даний час склалася цікава конфігурація взаємодії територіальних громад із зарубіжними донорами за підтримки і координації органів державної влади, насамперед обласних державних адміністрацій. В окремих регіонах державні адміністрації здійснюють підтримку співробітництва ТГ, зважаючи на соціальну спрямованість спільних проектів. Так, в рамках реалізації спільного проекту з надання соціальних послуг Шляхівська і Джулинська ТГ Вінницької області за державної підтримки отримали в користування спеціалізований автомобіль для перевезень осіб з інвалідністю [4].

Співробітництво ТГ як механізм забезпечення більш ефективного використання коштів місцевих бюджетів має розвиватися і при цьому до нього будуть залучатися громади, які межують між собою, але розміщені в різних адміністративних районах, що ускладнює процес домовленостей. Цю проблему не вирішує проведене нещодавно укрупнення районів, оскільки сусідство громад по різні боки меж нікуди не зникає, хіба що таких громад стає менше. Подолати цю проблему можна шляхом внесення змін до чинного Закону України «Про співробітництво територіальних громад» або ухвалення закону про міжрегіональне співробітництво.

У підсумку слід зазначити, що об'єднання ТГ сприяло налагодженню співпраці між ними, оскільки громади отримали певні фінансові ресурси, які можна було консолідувати для виконання спільних дій. В основному співробітництво відбувається у формі реалізації спільних проектів та утворення спільних комунальних підприємств; значно рідше використовується спільне фінансування підприємств та делегування завдань, а створення спільних органів управління як форма співробітництва до цього часу не використовується. Держава, зацікавлена в зростанні добробуту громадян і зміцненні добробуту населення, має виконувати законодавчі норми щодо стимулювання співробітництва ТГ. За інформаційної, консультаційної, методичної і фінансової підтримки держави нестача досвіду громад у цій сфері не виступатиме серйозною перешкодою для їх співробітництва. Необхідним також є удосконалення нормативно-правової бази.

Список використаних джерел:

1. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 №1508-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1508-18> (дата

звернення 30.11.2020).

2. Про затвердження примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.08.2014 №233. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v0233858-14> (дата звернення 30.11.2020).

3. Офіційний веб-портал Полтавської обласної державної адміністрації. URL: <http://www.adm-pl.gov.ua/page/dosvid-poltavshchini-iz-vprovadzhennya-zakonu-ukrayini-pro-spivrobotnictvo-teritorialnih-gromad>. (дата звернення 30.11.2020).

4. Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ: Співробітництво територіальних громад. URL: http://www.nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4676:spivpracya-gromad&catid=8&Itemid=350. (дата звернення 01.12.2020).

5. Реформа управління на сході України. Субрегіональна стратегія поводження з побутовими відходами для Полтавської області. URL: https://ims-ukraine.org/sites/default/files/SHW%20mgt%20strategy_ukr.pdf (дата звернення 02.12.2020).

Анастасія Павлівна Безхлібна,
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу
Національного університету «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ ПРИМОРСЬКИМИ РЕГІОНАМИ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Дві третини всіх міст світу розташовані в прибережних зонах морів та океанів [1]. Міграція в приморські регіони є спільною для розвинутих країн та країн, що розвиваються [2, с. 37]. Наприклад, приріст населення в містах Південної Європи за останні п'ятдесят років зріс на 80% [3]. Передбачається, що в майбутньому прибережне населення становитиме три чверті населення Землі [4, 5]. Прибережна зона морів та океанів займає 12% загальної суші, 45% світової економіки здійснюється за рахунок потенціалу прибережної зони [6].

Формування в приморських регіонах сприятливого економічного та соціального середовища для розбудови інфраструктури, закордонних інвестицій, підвищення зайнятості, зниження міграції, спрощення логістики та комерції, розвитку освіти та культури створює передумови для функціонування регіонів як «живі лабораторії для випробування нових економічних, медичних, освітніх та екологічних рішень [2]». Ефективне управління приморським регіоном за рахунок використання інструментів місцевої та національної політики з метою набуття поштовху до інновацій та їх поширення пристосовує гнучкі економіки